

I. VYKLÁDÁČÍ KARTY MADAM LENORMAND

*Harald Jösten**

KARTY A BUDOUCNOST

Výkladové karty madam Lenormand se již po staletí těší neutuchající oblibě, která v posledních letech dokonce ještě stoupá. Mnoho lidí bývá k těmto 36 kartám přitahováno jakousi tajemnou silou.

V čem ale spočívají ony dráždivé podněty těchto zdánlivě prostých motivů? Co hledají lidé v jejich obrázcích? Co od nich očekáváte například právě vy?

Popularitu karet madam Lenormand, jež se v nejrůznějších podobách objevují na trhu bezmála dvě stě let, lze vysvětlit především slávou jejich (pravděpodobné) stvořitelky, madam Marie Anny Adelaidy Lenormand. Jedná se o snad nejproslulejší vykladačku karet 19. století. Povídá se o ní, že svým tazatelům předpovídala s téměř stoprocentní jistotou, co je v budoucnu čeká. Není proto divu, že se tento úspěch přenesl i na věštecké karty, jejichž stvoření je jí přisuzováno a je s nimi spjata dodnes.

* Z knihy *Der neue Schlüssel zu den Karten der Mme. Lenormand*, vydal Königsfurt Verlag 2004, přeložila Lucie Navrátilová.

Každého člověka nutí něco velikou silou, jíž se nelze ubránit, aby se seznámil se svou budoucností. Buď je se svou přítomností natolik spokojen, že se bojí se a chce své podívat na to, co jej čeká v budoucnu, jestli bude všechno vypadat stejně přátelsky jako časy nynější, nebo ho naopak přítomnost tíží jako temná noční můra a od budoucích časů očekává úlevu, pro dnešek pak alespoň nadějně vyhlídky (citováno z úvodního sešitu ke kartám madam Lenormand, jenž vyšel v nakladatelství literatury a umění Comptoirs, Berlín, 1840).

Věštba je podle slovníku často poetické předpovídání a odkrývání budoucnosti, něčeho prostorově vzdáleného nebo Boží vůle. Ludwig Herold vidí jako primární pohnutky věštění prospěšnost věštby a zvědavost lidí, méně již totéž platí o náboženských motivech: „Člověk měl již od pradávna přání projasnit temnoty blízké nebo i vzdálenější budoucnosti... a záměry, jež mu byly neznámy a jež nad ním vládly, mocí osudu odkrýt.“

Mnozí lidé věřili a dodnes věří, že jsou schopni tuto Boží vůli nebo tedy budoucnost odkrýt pomocí hracích karet. Věštba z běžných karet nebo speciálních věštec-kých karet má své kořeny už ve středověku a vznikla tehdy z kombinace takzvaných knih osudu a věštec-kých karet. Věštba sama je samozřejmě starší než tento pomocník z tvrdého papíru. Takzvané *přírodní národy* věští dokonce ještě dnes z vnitřností zvířat, tedy přesně tak, jak to kdysi činili naši předkové.

Hra s náhodou, která je při výkladu karet podstatným faktorem, je také nosným pilířem moderního věštění. Pohrávat si s myšlenkou „co by se stalo, kdyby...“, nechat se podněcovat výsledky věštby, vzít otěže do vlastních rukou, a jednat tak aktivně; i tak je dnes možné využít výkladových karet, a přitom hned nepropadnout okultismu.

Karty neprozrazují nic nového ani budoucího. Karty vám neřeknou, jak byste měli žít, ale mohou vám otevřít oči a pomoci vám, abyste se zaměřili na to, co jste

už dávno tušili nebo věděli, ale neodvážili jste se stát si za svým, nebo se dokonce postavit někomu jinému. Tímto způsobem vám karty uvolní cestu, abyste si mohli vědomě utvářet svou budoucnost.

MADAM LENORMAND

Marie Anne Adelaide Le Normand (zanedlouho se však ustálila psaná podoba jejího příjmení Lenormand) se narodila 27. května 1772 ve francouzském městě Alençonu jako nejstarší dcera bohatého obchodníka se sukrem Jeana Louise Antoine Le Normanda a jeho ženy Marie Anny Gilbert. Pokřtěna byla v Grand Rue (dcerka se pravděpodobně narodila o několik dní dříve, ale podle tehdejších zvyklostí se za den narození považoval až den křtu).

Svého otce ztratila již v necelých šesti letech. Její matka se poté znovu provdala za jednoho vzdáleného příbuzného ze své vlastní rodiny, aby se někdo opět ujal obchodu se sukny. Matka však zemřela jen několik měsíců po svém manželovi. Mariin nevlastní otec se nedlouho poté znovu oženil a Marie Anne byla v sedmi letech poslána svou novou macechou do opatrovnickví kláštera benediktinek v Alençonu. Již zde s oblibou četla svým spolužačkám z ruky. Tomuto umění se naučila od kočovných Cikánů. Když pak jedné abatyši předpověděla odejmutí kláštera, ke kterému skutečně došlo, byla poté jednou z jejich následovnic ze školy vyloučena. Marie Anne změnila v následujících letech jednu klášterní školu za druhou, nikde ale nebyla trpěna příliš dlouho. Dívčina touha po vědomostech a předpovídání budoucnosti byly tehdy trpěny jen velice sporadicky, byly totiž považovány za něco bezbožného, co odporuje ženskosti. V deseti letech musela s konečnou platností opustit školu a její nevlastní rodiče ji dali do učení na švadlenu. Věštbě se teď věno-

vala pouze tajně, a cvičila se tak v učení, kterého nabyla během svého pobytu v klášteře.

V roce 1786 odešla madam Lenormand do Paříže, kde si našla místo v obchodě s prádlem. Podle Anne Biwer vlastnil tento obchod její nevlastní otec, jenž vedl v Paříži filiálku společnosti sídlící v Alençonu. Jeden mladický účetní, který tam rovněž pracoval a jenž neustále ležel v knihách a studoval různé záhady, ji pak zasvětil do tajemství kabaly a astrologie. Vyprávěl jí také o učení německého lékaře Franze Josepha Galla, zakladatele učení o lebce, jež bylo později právě po něm pojmenováno. Prostřednictvím tohoto učení dokázal z formy a podoby lidské lebky vyčíst mravní a duševní založení toho či onoho jedince. Tento muž žil ale v Londýně a o cestě za ním si mohla Marie Anne nechat opravdu jen zdát. Svůj sen si však splnila v roce 1787, kdy se jí podařilo vyhrát v loterii. Gall ji přijal, a dokonce ji začal i vyučovat. Mladá věštkyně zůstala v Londýně necelé tři roky, četla zde zájemcům z ruky, vykládala karty, sestavovala nejrůznější horoskopy a odhadovala lidi z tvarů jejich hlav. Dále si prohlubovala i své astrologické a kabalistické znalosti. Její zákazníci pocházeli ze šlechtických kruhů, a tak si během dosti krátké doby vydělala Marie Anne slušnou sumu peněz. V Anglii se pak dokonce přiblížila i samotné královské rodině. V roce 1790 se vrátila zpátky do Paříže a bydlela nejdříve v bytě v honosné ulici Rue Honoré Chevalier. Od roku 1797 nahlásila jako oficiální bydliště ulici Rue de Tournon. Do tohoto bytu se ale možná nastěhovala již dříve a žila v něm až do své smrti.

Roku 1793 předpověděla třem mužům násilnou smrt. To, že tato předpověď byla stavebním kamenem její slávy, pochopíme teprve tehdy, když se dozvíme, o jaké tři muže se to vlastně jednalo – byli to totiž Marat, Robespierre a svatý Just. Tímto si získala madam Lenormand přístup do lepší společnosti i v Paříži. K jejím zákazníkům patřili například malíř Jacques Louis David, jehož známý obraz

Smrt Marata reprodukoval o téměř dvě stě let později Salvador Dalí ve své sadě tarotových karet, a to při utváření karty Čtyřka mečů. Dále také spisovatelka madam Germaine de Stael nebo herec François-Joseph Talma.

Marie Anne Lenormand, tedy lépe řečeno *mademoiselle* (slečna) Lenormand, jak si teď nechává říkat, se seznamuje s madam Gilbert, velice známou vykladačkou budoucnosti pro chudé lidi, a učí se od ní dalším mantickým technikám. To, jestli vzala madam Gilbert Marii Anne pod ochranu, nebo jestli tomu bylo přesně naopak (což se vzhledem k váženosti, kterou madam Lenormand v Anglii získala, můžeme také domnívat), je ale naprosto lhostejné. Každopádně pracovaly obě dámy ve vlastním *salonu*, jak se tehdejší věštecké místnosti říkalo, a radily svým tazatelům pomocí nejrůznějších věšteckých technik, jakými byly například výklady karet, čtení z kávové sedliny, geomantie atd. Využívaly ale také astrologie. Honoráře za své služby stanovovala madam Lenormand individuálně, vždy podle movitosti jednotlivých zákazníků.

Madam Lenormand se narodila ve znamení Bliženců a byla velice schopná ve všech komunikačních a obchodních záležitostech, ale podléhala i svým různým náladám, což však přičítala vlivům Venuše.

Při jedné slavnosti se madam Lenormand seznámila s Josephinou de Beauharnais, rozenou Tascher de La Pagerie (1763–1814). Tato žena byla občankou kreolského původu, již se díky sňatku s hrabětem Alexandrem de Beauharnais podařilo proniknout do šlechtických kruhů. Její manžel byl ale roku 1794 popraven a mladá vdova se znovu provdala, tentokrát za pozdějšího císaře Napoleona I. Bonaparta. Bylo jí předpovězeno, že jednoho dne usedne na trůn. Tuto předpověď potvrdila i madam Lenormand a později se skutečně vyplnila. Josephine se tak po boku Napoleona stala v roce 1804 francouzskou císařovnou. Její muž ji ale kvůli jejímu nešlechtickému původu a bezdětnému manželství v roce 1809 zavrhl. Jo-

séphine a madam Lenormand spolu ale udržovaly pravidelný kontakt i nadále. Podle Biwer vyhledal mladý důstojník Napoleon Bonaparte madam Lenormand již v roce 1794 v Rue de Toumon a i později se s ní několikrát setkal. Ovšem to, jestli tomu bylo skutečně tak, nebo jestli se jedná spíše o legendu (kterou o sobě šířila sama madam Lenormand), to zůstane už navždy tajemstvím.

Salon umožnil oběma dámám, Gilbert i Lenormand, žít příjemný a zajištěný život. Občas se ale dostavovaly i různé nepříjemnosti. Jeden nespokojený zákazník je udal na policii pro provozování věšteckého umění, a madam Lenormand tak musela strávit nějaký čas ve vězení. Roku 1803 ji nechal zatknout sám Napoleon a obvinil ji dokonce z velezrady. Předpověděla totiž Josephině, že on, Napoleon, usiluje o podmanění církve. Za necelý měsíc se však madam Lenormand dostala díky policejnímu prefektovi Fouchému, svému bývalému zákazníkovi, opět na svobodu. Vztahy mezi madam Lenormand a Napoleonem ale zůstaly napjaté, a to i po korunovaci v roce 1804, když radila nynější císařovně Josephině. Když jí pak v roce 1809 předpověděla, že se s ní Napoleon chce nechat rozvést, byla madam Lenormand znovu zatčena. Po mnoha výsleších byla o několik týdnů později opět propuštěna.

Údaje týkající se následujících let se znovu poněkud rozcházejí. Někteří dokumentaristé píší o tom, že madam Lenormand po svém propuštění v roce 1809 z Paříže odjela a do roku 1814 pobývala v Belgii. Existuje ale i domněnka, že se do Belgie vypravila až v roce 1815, kdy se v Aix la Chapelle konalo setkání hlav evropských států. Tam byla přijata ruským carem Alexandrem I. Do Paříže se vrátila teprve po několikaletém pobytu v této cizí zemi.

Marii Anne Lenormand se ale po letech spojených s Napoleonem dařilo velice dobře a její bohatství se zněkolikanásobilo. Zákony se staly benevolentnějšími, měšťanstvo vzkvétalo a i ústava byla velkorysejší. Madam

Lenormand vlastnila několik domů a zámek u Poissy, nedaleko Paříže. Její nadějně naplněné bankovní konto spolu s balíčky akcií spravovala Rotschildova banka a její sbírka obrazů stejně jako rozsáhlá knihovna byly považovány za velice hodnotné.

Během setkání „svaté aliance“ v Cáchách roku 1818 radila mnoha přítomným diplomatům. V roce 1820 odcestovala madam Lenormand do Bruselu, kde byla zatčena pro špionáž a účast na spiknutí. Byla shledána vinnou a uvězněna. Teprve po několika měsících byl proces v Leuven opět otevřen. I přes obvinění byla propuštěna a v říjnu téhož roku se objevila v Paříži.

Zde si opět otevřela svou starou poradnu v Rue de Tournon. Napsala několik knih, které byly zčásti autobiografického, zčásti historického obsahu. Mimo jiné je také autorkou životopisu císařovny Josephine, napsala knihu o smrti cara Alexandra I. a mnoho dalších.

Madam Lenormand se opatrně vyjadřovala v dopisech a knihách k aktuální politické situaci. Po roce 1830 se ale stahuje do ústraní a věnuje se svému soukromí. Poslední roky svého života strávila především na svém sídle v Poissy u Paříže. Žila tam společně se svým sekretářem, pozdějším životopiscem a svým důvěrníkem v jedné osobě Hortensiem Flametem. Madam Lenormand zemřela 25. června 1843 ve věku 71 let.

USPOŘÁDÁNÍ A SYMBOLY KARET

Nejrozšířenější výkladové karty, které se prodávají pod názvem Karty madam Lenormand, jsou tvořeny celkem 36 kartami, z nichž většina má pouze jediný obrázkový motiv (prsten, dům atd.). Jsou uspořádány podle čísel, každá z nich má tedy jedno z čísel od jedné do šestatřiceti. Mnohé z karet nesou ještě příslušný obrázek takzvaných francouzských barev – srdce, káry, kříže a piky.

Symbody se vyvíjejí a jejich významy se mění. Existují takové symboly, které přetrvaly jen velice krátce uprostřed nějaké větší či menší skupiny, v nějakých zcela speciálních historických, náboženských nebo kulturních souvislostech. Jejich symbolický obsah se vytratil okamžitě, jakmile zmizely i tyto souvislosti. Je ale i mnoho symbolů, které si svou platnost udržují po staletí a neustále se vyvíjejí dále. Jsou hluboce zakořeněny v kolektivním vědomí celých národů a kultur. Přitom symboly procházely stále znovu proměnami a některé zažily dokonce i totální zvrát ve svém významu.

Významy symbolů platily vždy jen v nějakém určitém kulturním prostředí a s ním spojeným zeměpisným okolím. Symbol, který tak měl v západních křesťanských zemích obecně známý význam, mohl mít v Asii význam zcela jiný, je možné, že i zcela opačný. Často pak byly starší používané symboly vysvětleny nějakým novým nábožensko-filozofickým směrem, jenž právě získal v dané kultuře nadvládu, a to úplně jinak, než jak byly vykládány doposud.

Co se týče motivů karet madam Lenormand, musíme také vzít v úvahu časové a kulturní okolnosti jejich vzniku. Jezdec měl například v 18. a 19. století úplně jinou hodnotu, než je tomu dnes. Jezdectví bylo tehdy tím nejdůležitějším způsobem dopravy, pokud odhlédneme od chůze či běhu.auta tehdy samozřejmě ještě vůbec neexistovala a ten, kdo musel překonat větší vzdálenosti (čehož ovšem zůstala většina lidí ušetřena), vydal se buď pěšky, jel lodí, nebo použil právě koně. Kůň byl obvyklým dopravním prostředkem a pouhým služebníkem šlechtických poštovních kočí. Tito i ostatní jezdečtí poslové dopravovali důležité zprávy během několika dnů po celé Evropě, a tak vždy hráli důležitou úlohu v politických a hospodářských systémech. Jezdec v civilu tvořil tedy symbol pro důležité novinky, zprávy, ale i pro překonávání velkých vzdáleností.

Dnes se stalo jezdeckví spíše elitním sportem, povolání pak představuje maximálně pro žokeje. Jezdec dnes už

nenosí poselství. A pokud snad ano, tak jen v přeneseném slova smyslu, totiž, že si daný jedinec může tento drahý koníček dovolit. Zprávy a poselství přenáší dnes namísto jezdců internet.

Jako další příklad můžeme uvést případ, kdy se ve starých výkladech hovořilo o úspěchu či lépe řečeno o šťastných časech na moři (karta 35 Kotva), popřípadě o dědictví majetku na moři (karta číslo 34 Ryby). Tyto skutečnosti se nám dnes mohou zdát již poněkud zastaralé. V době vzniku karet bylo ale možné stát se přes noc bohatým. Mohlo se to podařit tehdy, když nějaká loď, se kterou to již nevydávalo právě nejlépe, dorazila šťastně do cílového přístavu. V opačném případě se mohl stejně rychle stát z boháče úplný chudák.

Když vykládáme karty dnes, mohou se stát relevantními oba aspekty symbolického významu, tedy historický, původní, stejně tak jako ten současný. Máme tedy co do činění s historickým zakořeněním na straně jedné, na straně druhé pak s aktuálním zřetelem. Protože dnes, tedy o dalších sto až dvě stě let později (záleží na tom, kdy se poprvé objevily dané karty), na tyto karty nahlížíme a vykládáme je na pozadí našich dnešních zkušeností.

Pro každého vykladače platí, že musí rozpoznat a sám rozluštit, na co daný symbol právě odkazuje, a objasnit tak sobě nebo ostatním jeho význam.

Při psychologické metodě symboly fungují jako jakýsi katalyzátor – způsobí střet s vysloveným tématem a zaujetí určitého stanoviska příslušnou osobou.

Významy jednotlivých symbolů jsou proměnlivé. Takto lze také vysvětlit fakt, že je možné vykládat jednu a tu samou kartu velice odlišně. To ovšem ani zdaleka neznamená, že by snad měl být význam symbolů libovolný. Například hora nemůže nikdy znamenat lásku a naopak růže není nikdy symbolem nenávisti. Oba symboly ale mají ve svém významu jistou libovůli.

Symbyly obsahují pozitivní, uspořádané výpovědi a podněty, ale kromě toho i výpovědi negativní, plné hrozeb. Váš osobní výklad velice silně závisí na tom, jaké osobní významy má pro vás samé, v jakých souvislostech se vynoří a jaké asociace vzbudí právě ve vás. Jedno však nejsou symbyly téměř nikdy: tedy jednoznačné. Předtím, než se tedy necháte vylekat, či dokonce odradit nějakým negativním výkladem, dejte šanci i jiným aspektům daného symbylu, aby k vám mohly promluvit.

Rozličnost všech možných symbolických výkladů může snad, díky různým podnětům, nejprve plést, umožní ale velice individuální přístup k dalším myšlenkovým procesům. Možná, že ve výkladu naleznete podnět, který se vám bude hodit přesně do vaší individuální životní situace, a ten vám tak dovolí postoupit dále. V rozmanitosti se tedy skrývá i větší šance. Který z možných výkladů je však nyní tím správným? V případě pochyb důvěřujte vždy svému vlastnímu výkladu. Tu pravou jistotu vám stejně nakonec dá vaše vypořádání se s daným tématem.

SMYSL VYKLÁDÁNÍ KARET

To, jak byste měli žít, vám neřekne karta, ovlivnit to můžete vždy jen vy sami, možná právě díky jejím podnětům. Karta vás tak mohla přimět, abyste si ještě důkladněji promysleli obě strany daného problému. Právě takovéto užívání karet a jejich výkladu považuji za nejlepší a neúčinnější metodu. Podaří se vám tak dostat svůj život pod kontrolu.

Naši budoucnost můžeme v určité míře utvářet a ovlivňovat sami. Jedná se o jeden z našich nejnázřejších životních cílů! Abychom totiž mohli vůbec něco vytvářet, potřebujeme k tomu dostatek vědomostí. Musíme vědět, kam chceme směřovat, jaká jsou naše přání a čeho se naopak obáváme. A musíme být schopni učinit ta správná rozhod-

nutí. Vytváření něčeho nového totiž rozhodnutí přímo vyžaduje. „Toto může zůstat stejné, toto musím rozvíjet i nadále, tohoto se mohu s klidným svědomím zříci, s tímhle je nutné se poprat, protože mi to v něčem brání nebo mě to mučí.“ Rozhodování je aktivní myšlenkový proces plný činů, který musí uskutečnit samo (stávající) individuum.

Odkud přicházím? Kdo jsem? Co chci? Kam jdu?

Toto jsou základní a podstatné otázky. Mezi těmito póly se koneckonců pohybují všechny naše existenční a smyslové otázky. Po celý život se těmito otázkami zabýváme, někteří z nás povrchněji, jiní pak více do hloubky a snažíme se dopátrat těch správných odpovědí.

Budete-li se zabývat symboly, může vám to pomoci na jedné straně při získávání vědomostí o sobě samých, které potřebujete k rozvoji vlastní individuality a ke správnému vykročení na vaši životní pout'. Na straně druhé se pro vás tento náhled může stát určitým vodítkem, jež vám bude ukazovat směr a průběh této cesty a pomůže vám při kladení otázek sobě samým a při nápravě některých vašich skutků.